

Maestro-mustra a MÁV Szimfonikusokkal

Doráti Antal karmesterverseny, több száz jelentkezővel

Második alkalommal rendezték meg, de már nemzetközileg is jelentős érdeklődést kiváltó versennyé vált a budapesti seregszemle. Megháromszorozódott a jelentkezők száma, öt kontinens harminchárom országából összesen háromszáznyolcvan jelentkezték. A Doráti Antal karmesterverseny sokszínű repertoár ismeretét várja el az aspiránsoktól, s a legjobbjaik idén Eötvös Péter workshopján is részt vehettek. A megmérettetésen a MÁV Szimfonikus Zenekar kíséri az ifjú maestrókat, s az együttes egyike a verseny rendezőinek. A Dorátiról elnevezett seregszemle ötlete egy olasz karmester fejéből pattant ki négy esztendővel ezelőtt. M. Andrea Vitello a sorozat művészeti igazgatója, s nagy álma, hogy egyszer ez a verseny is olyan ismertté váljon, mint amilyen Varsóban a zongoristák Chopinről elnevezett megmérettetése.

Remek helyszínnek tartotta Budapestet egy zenei seregszemléhez M. Andrea Vitello, ezért kezdett négy évvel ezelőtt partnereket keresni a magyar fővárosban. Hamar rátalált az olasz tulajdonos által vezetett, olasz-magyar cégre, a Studiomusica Hungaryra, valamint a MÁV Szimfonikus Zenekarra, így született meg a hármas koprodukció.

Doráti Antalt azért választották névadónak, mert világszerte ismert és elismert dirigens, s az özvegye örömmel engedélyezte a névhasználatot.

A budapesti verseny különlegessége, hogy nagyon széles repertoárt vár a jelentkezőktől. Az első fordulóban Mozart-recitatívókat kell vezényelni, emellett Stravinsky-darab és romantikus mű ugyancsak akad a programban. Sőt, most kimondottan a verseny felkérésére íródott három kortárs kompozíció is, hogy az ifjú karmesterek bemutatthassák, mennyire járatosak a modern művek vezényletében. Az új darabok egyike rendhagyó módon a közönség közé ültet néhány muzsikust, így a dirigensnek még nagyobb technikai tudásra van szüksége ahhoz, hogy a kompozíció úgy szólaljon meg, ahogyan a szerző elképzelte.

Lendvai György, a MÁV Szimfonikusok igazgatója úgy véli, így lesz teljes a kör, hiszen a dirigensek a recitatívóktól eljutnak a mai művekig, s ezalatt széles spektrumot járnak végig, s valóban bemutatathatják, mennyire ismerik a stílusokat, hogyan boldogulnak a pódiumon.

A versenyt életre hívó olasz karmester pedig hangsúlyozza, azért is esett választása a MÁV Szimfonikus Zenekarra, mert az együttes minden műfajban otthonosan mozog, így kiválóan tudják kísélni a megmérettetés résztvevőit.

Hozzáteszi, hogy bár az első verseny is sikeres volt, magukat a szervezőket is meglepte, milyen hatalmas érdeklődés kísérte a november elején megrendezett, második mustrát. Háromszáznyolcvan jelentkezték, a két műrészletet tartalmazó dvd-felvételeiket az előválogató zsűri nézte végig, a grémiumban a magyar művé-

szek mellett amerikai, olasz, orosz dirigens képviselte a különböző karmesteriskolákat. Ők döntöttek arról, hogy ki legyen az a hatvan ifjú dirigens, aki élőben is bemutathatja a tudását.

„Büszke vagyok rá, hogy már a második alkalommal ilyen fontossá vált ez a verseny, s hogy nemcsak a jelentkezők száma nőtt, hanem a színvonal is. Sikerült néhány év alatt nemzetközileg is rangos és nagy érdeklődést kiváltó seregszemlévé válni – vélekedik M. Andrea Vitello – aki arról is örömmel számol be, hogy minden állami támogatás nélkül, önfenntartóan tud működni a verseny, s az aspiránsok sora Chilétől kezdve Európán és Ázsián át egészen Marokkóig terjed.

„Kicsit sajnálom, hogy a magyar jelentkezők száma elég kevés – teszi hozzá Csaba Péter, a MÁV szimfonikus Zenekar vezető karmestere, művészeti vezetője, a zsűri alelnöke – hiszen összesen négyen versenyeztek, bár ketten közülük bejutottak a tízes döntőbe is. Azért is fontos ez a megmérettetés, mert a fiataloknak kevés a lehetőségük, hogy zenekarral dolgozzanak, itt pedig mindenki, aki bekerült a legjobb hatvanba, gyakorolhat egy nagy együttesrel, s jelentős tapasztalatokat szerezhet. A jelentkezők közül sokan először vezényeltek ilyen társulatot, de aki ügyes volt, az próbáról próbára fejlődött. Termédek versenyben veszek részt zsűritagként, így jól ismerem a különböző seregszemléket, s megállapíthatom, hogy a Doráti Antal Karmesterversenyen végig egyenletes magas volt a színvonal. Arról nem is beszélve, hogy néhol alig találni egy-két használható versenyzőt, itt pedig a döntőbe jutott három dirigens mellett – a japán Kawakami Ryusuke, a tajvani Cheng Henry Hao és a kínai Lien Boon Hua versengett az első helyért – még négyen-öten akadtak, akik majdnem ugyanolyan jó teljesítményt nyújtottak. A megmérettetést végül Cheng Henry Hao nyerte meg, a másik két versenyző megosztott második díjat vehetett át..”

Csaba Péter elmondta azt is, ő mindig az alapján értékeli a dirigensek teljesítményét, hogy milyen hangot ké-

Cheng Henry Hao

pesek formálni, kialakítani az együttessel, milyen elképzelésekkel rendelkeznek az adott darabról, s azokat mennyire tudják megvalósítani, hogyan képesek beosztani a próbaidőt, s ha megállnak, tudnak-e valóban olyan instrukciót adni a muzsikuskoknak, amelytől jobbra válik az előadás. Persze, a megmérettetés csak az első lépés a pályán, kérdés, hogy még egy győzelemmel a tarsolyában is ki milyen pályát fog befutni, de a zsűri mindig arra törekszik, hogy kiválassza azokat, akikben benne rejlik a lehetőség.

„Majd húsz évvel ezelőtt az egyik karmesterversenyen zsűriztem, amelyet megnyert Alvaro Albiach, még most is emlékszem arra, pontosan milyen programot dirigált, s mi volt az, ami annyira jó volt a vezénylésében, hogy az első helyen végzett. Most pedig ő is tagja a Doráti Antal verseny bírálóbizottságának, ahogy Dian Csobanov is. Versenyzőkből kollégák lettek... Néha valóban már egy ilyen seregszemlén is látni, hogy ki futhat be szép karriert.”

Kiemeli, már az is fontos, ki hogyan jön be a pódiumra, van-e kisugárzása, jelenléte. Az az alap, hogy valaki tisztán és jól üssön, ismerje a stílusokat, hogy meg tudjon teremteni egy két és félperces drámát, de mindennek tehetséggel is párosulnia kell ahhoz, hogy elindul-

jon egy karrier. Nagyon lényeges, hogy ki mit hoz ki egy darabból.

„Most is akkor figyeltem fel az egyik dirigensre, amikor a MÁV Szimfonikusok próbatermében, abban a nagyon száraz akusztikájú teremben izgalmasan, szép színekkel vezényelte a Debussy-darabot. Aki ugyanis igazán készszerű a versenyre, arra is odafigyel, hol milyenek a termek, hiszen az Olasz Intézet és a Vigadó sem egyszerű akusztikájú helyszín. A dirigens egyik első feladata, hogy legyen tisztában azzal, hogyan próbál egy ekkora teremben, miket kér az együttestől. Mert egészen más ilyen akusztikában próbálni, figyelni kell az apróságokra, a hangsúlyozásra, a hanghosszúságra, a ritmusokra. Az a jó dirigens, aki azonnal kapcsolatba lép az együttestel, nem a kottára meredve üti a hármat.”

Csaba Péter hozzáteszi, azért is tartja fontosnak a zenekar szempontjából a versenyen való részvételt, mert így sokféle felfogással találkozhatnak a muzsikuskok, és nem gondolják azt, hogy egy művet csakis egyetlen módon lehet előadni. Megtanulják, hogy a karmesterek hány különböző módon érhetnek el izgalmas hangzást, s a sok hatásnak köszönhetően sokkal rugalmasabbá válik az előadásuk. Nagyszerű gyakorlat mindez, hiszen felkészülnek minden váratlan helyzetre. Úgy látja egyébként, hogy e téren sokat fejlődtek, mióta az együttes élén áll, azóta sokkal flexibilisebbé vált a társulat.

M. Andrea Vitello elmondja azt is, azért, hogy még jobban sikerüljön a három új, kortárs darab előadása, a tízes döntőbe jutott dirigenseknek Eötvös Péter tartott workshopot, s aztán foglalkozott a három legjobbal is. Szintén örömmel említi, hogy – akárcsak az I. Doráti Antal Karmesterversenyen –, a zsűrielnöki posztot Vásáry Tamás látta el, a korábban említett spanyol és bolgár karmester mellett Giuseppe Acquaviva, Oliver von Dohnany, Fabio Mastrangelo, valamint Lendvai György is a grémium tagja volt.

A mostani győztesek több fellépéshez jutnak, hiszen a MÁV Szimfonikusokkal a genovai Carlo Felice és a szentpétervári Nemzeti Színházban adhatnak egy-egy hangversenyt, az Estreamadura Szimfonikus Zenekarral pedig Spanyolországban és a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színházban szintén koncerteznek.

Az olasz karmester azt is elmeséli, az első verseny egyik győztese egy vietnami együttest vezet, a második helyezett pedig egy kisebb, de hivatásos holland zenekar élére került, s bízik benne, hogy a mostani legjobbak pályája szintén felível a sikeres szereplést követően.

Hozzáteszi, három év múlva következik az újabb seregszemle.

M. Andrea Vitello befejezésként megemlíti, a nagy álma az, hogy egyszer a Doráti Antal Karmesterverseny is olyan ismertté váljon, mint például a varsói Chopin-megmérettetés, ahol még a taxisőfőr is tudja, milyen zongoraművészek indulnak a győzelemért, s a fodrázatban ugyancsak a seregszemléről beszélnek...

R. Zs.